Lietas arhīva Nr. A42-01429-23/14
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:1117.A420142923.4.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2023.gada 17.novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Līga Hāzenfuse,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS "/Nosaukums A/" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru likvidējamajai AS "/Nosaukums A/" tiktu atlīdzināti procesuālie izdevumi 843 189,36 *euro* apmērā, kas radušies kriminālprocesā Nr.11816007420.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1.nodaļas vecākās inspektores (turpmāk – procesa virzītāja) 2020.gada 1.jūlija lēmumiem kriminālprocesā Nr.11816007420 (turpmāk – kriminālprocess) nolemts uzlikt arestu likvidējamās AS /Nosaukums A/ klientu:

1) "/Nosaukums D/" 391 931,01 *euro* (*lietas 36.lapa*);
2) "/Nosaukums E/" 328 361,53 *euro* (*lietas 20.lapa*);
3) "/Nosaukums F/" 47 224,75 *euro* (*lietas 42.lapa*);
4) "/Nosaukums G/" 370 383,84 *euro* (*lietas 38.lapa*);
5) "/Nosaukums H/" 161 919,92 *euro* (*lietas 28.lapa*);
6) "/Nosaukums K/" 98 926,37 *euro* (*lietas 32.lapa*);
7) "/Nosaukums L/" 1 386 278,95 *euro (lietas 22.lapa)*;
8) "/Nosaukums M/" 2 601 434,41 *euro* (*lietas 24.lapa*);
9) "/Nosaukums N/" 578 232,28 *euro* (*lietas 26.lapa*);
10) "/Nosaukums O/" 6 657 853,37 *euro* (*lietas 30.lapa*);
11) "/Nosaukums P/" 38 449 884,48 *euro* (*lietas 34.lapa*);
12) "/Nosaukums I/" 911 089,76 *euro* (*lietas 40.lapa*);
13) "/Nosaukums V/" 7 676 962,12 *euro* (*lietas 44.lapa*);
14) "/Nosaukums Z/" 21 491 200,32 *euro* (*lietas 46.lapa*);
15)/pers. A/ (*/pers. A/*) 119 580,55 *euro* (*lietas 48.lapa*);

piederošajiem naudas līdzekļiem (turpmāk – arestētā manta).

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas izmeklēšanas tiesnesis lēmumus apstiprināja 2020.gada 3.jūlijā.

Minētie lēmumi nosūtīti izpildei likvidējamajai AS "/Nosaukums A/" un tika izpildīti 2020.gada 10.jūlijā, piemērojot bloķējumu arestētajai mantai.

Likvidējamā AS "/Nosaukums A/" 2022.gada 19.oktobrī iesniedza procesa virzītājai iesniegumu, lūdzot atlīdzināt procesuālos izdevumus, kas tai radušies saistībā ar kriminālprocesā arestētās manas glabāšanu (*lietas 56.?57.lapa*).

Ar Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1.nodaļas izmeklētājas 2022.gada 25.oktobra lēmumu (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts noraidīt likvidējamās AS "/Nosaukums A/" likvidatoru iesniegumu par procesuālo izdevumu atlīdzināšanu 843 189,36 *euro* apmērā kriminālprocesā (*lietas 59.lapa*).

Likvidējamā AS "/Nosaukums A/" par sākotnējo lēmumu iesniedza sūdzību Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1.nodaļas priekšniekam (*lietas 62.?66.lapa*). Sūdzība 2022.gada 27.decembrī pārsūtīta Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētajai prokuratūrai (*lietas 68.lapa*).

[2] Ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras 2023.gada 26.janvāra lēmumu (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) likvidējamās AS "/Nosaukums A/" sūdzība noraidīta (*lietas 70.?71.lapa*). Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka sākotnējā lēmumā ir korekti sniegta informācija par pastāvošo tiesisko regulējumu un izskaidrots, ka nav konstatējami procesuālie izdevumi Kriminālprocesa likuma 367.panta izpratnē, ko sedz no valsts līdzekļiem. Kriminālprocesa likuma 361.pantā paredzētā procedūra attiecībā uz to, kā īstenojams mantas arests, ir vērsta vienīgi uz mantas saglabāšanu, un likumdevējs ar šo procedūru nav piešķīris procesa virzītājam pilnvaras lemt par mantas īpašumtiesību maiņu – tāda procedūra ir paredzēta citos Kriminālprocesa likuma pantos, tādēļ sūdzībā paustā argumentācija par aresta brīdī notikušo mantas īpašumtiesību statusa maiņu uz kredītiestādes turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu ir atzīstama par nepamatotu. Līdz brīdim, kad manta ar spēkā stājušos nolēmumu tiek atzīta par noziedzīgi iegūtu un konfiscēta vai atgriezta likumīgajam īpašniekam, kredītiestādes pienākums atbilstoši likumdevēja noteiktajam regulējumam ir vienīgi pārtraukt izdevumu operācijas, tādējādi nodrošinot mantas saglabāšanu, un mantas īpašumtiesību statuss šādas glabāšanas laikā nemainās.

[3] 2023.gada 14.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas likvidējamās AS "/Nosaukums A/" pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (*lietas 5.?11.lapa*). Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Kriminālprocesā arestēto naudas līdzekļu glabāšanas izdevumu apmērs par laiku no 2020.gada 10.jūlija (lēmuma par mantas aresta izpildes brīdis) līdz 2022.gada 27.jūlijam ir 843 189,36 *euro*, kurus segusi ir pieteicēja.

Izdevumi saistībā ar arestētās mantas glabāšanu ir radušies, jo /Nosaukums B/ banka 2018.gada 11.jūlijā pieņēma lēmumu anulēt pieteicējas kā

kredītiestādes licenci, kā rezultātā pieteicēja zaudēja tiesības sniegt Kredītiestāžu likumā minētos licencētus finanšu pakalpojumus. Tādējādi arestētās mantas glabāšanas laikā pieteicēja nesniedza finanšu pakalpojumus, t.sk. nenotika arī arestētās mantas kā noguldījuma (Kredītiestāžu likuma izpratnē) glabāšana pieteicējas atvērtajā kontā, jo pēc kredītiestādes licences anulēšanas pieteicēja nenodrošina kreditoru noguldījumu apkalpošanu, bet uzskaita, izvērtē un apmierina pieteicējas kreditoru prasījumus, ja to apmierināšanai nav normatīvajos aktos noteikto šķēršļu.

Kriminālprocesā piemērotā aresta rezultātā pieteicēja ir bijusi spiesta nodalīt un atsevišķi no savas mantas glabāt arestēto mantu, iegrāmatojot attiecīgos līdzekļus kā rezervētus iespējamai konfiskācijai. Pieteicējas līdzekļi glabājās pieteicējas kontos citās kredītiestādēs un pieteicējas kontā /Nosaukums C/ saskaņā ar starp pieteicēju un /Nosaukums C/ noslēgtā 2020.gada 6.jūlija līguma Nr.LB-07/2020/172 noteikumiem. Saistībā ar attiecīgo līdzekļu glabāšanu pieteicējai bija pienākums veikt ikmēneša maksājumus /Nosaukums C/, kas tika aprēķināti, ņemot vērā arestētās mantas glabāšanas laikā spēkā esošo negatīvo gada likmi. Maksājumi /Nosaukums C/ ir aprēķināti, ņemot vērā arī tos pieteicējas līdzekļus, ar kuriem bija nodrošināti arestētie pieteicējas kreditora naudas līdzekļi, pamatojoties uz pieņemtajiem lēmumiem par aresta uzlikšanu mantai.

Valsts uzliktā pienākuma rezultātā īstenotā šķirtā mantas turēšana nozīmēja ne vien neiespējamību izmaksāt šos naudas līdzekļus kreditoriem, bet arī nepieciešamību nodrošināt likvīdus naudas līdzekļus lēmumā par aresta uzlikšanu mantai norādītajā apjomā to nekavējošai pārskaitīšanai, kā arī šo līdzekļu netraucētu glabāšanu visu aresta laiku. Ievērojot to, ka ne visi pieteicējas aktīvi ir naudā, lai nodrošinātu valsts uzdevuma izpildi, ir nepieciešams vispirms pārvērst pieteicējas aktīvus attiecīgajā naudas ekvivalentā, kā arī saglabāt šo naudu nekustīgu visu aresta laiku. Ja šāda valsts uzdevuma nebūtu, pieteicēja varētu izvairīties no izdevumiem, gan saglabājot mantu citos aktīvos (piemēram, vērstpapīros, kredītportfelī utt.), gan arī izvietojot naudas līdzekļus citos aktīvos, kuru glabāšana nerada izdevumus.

[3.2] Vispārīgos gadījumos atbilstoši Kredītiestāžu likuma 134.panta pirmajai daļai un otrās daļas 3.punktam izdevumi, kas saistīti ar bezskaidras naudas glabāšanu, būs atzīstami par kredītiestādes likvidācijas izdevumiem, kas jāsedz pašai kredītiestādei. Līdz ko kreditora prasījumam kriminālprocesa ietvaros tiek piemērots mantas arests, naudas līdzekļi, kas nepieciešami tā apmierināšanai, juridiski tiek izņemti no kredītiestādes mantas sastāva kā iespējami noziedzīgi iegūta manta un tiesisko seku ziņā ir pielīdzināmi kredītiestādes turējumā esošajai trešajām personām piederošajai mantai. Tādējādi kriminālprocesā arestētā manta – kreditoru prasījumi (to apmierināšanai nepieciešamie naudas līdzekļi) – kā iespējami noziedzīgi iegūtā manta nevar tikt uzskatīta par kredītiestādes mantu Kredītiestāžu likuma 134.panta otrās daļas 3.punkta izpratnē, jo šāda manta nedrīkst atrasties civiltiesiskajā apgrozībā, ko apstiprina gan Satversmes tiesas, gan Senāta prakse. Savukārt izdevumi, kas saistīti ar trešajām personām piederošās mantas glabāšanu, nav uzskatāmi par likvidācijas izdevumiem, kurus pienākums ir segt likvidējamai kredītiestādei, ko netieši apliecina arī Kredītiestāžu likuma 172.[1] panta ceturtā daļa.

[3.3] Pieteicējas ieskatā ir konstatējama Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 15.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-1096/2022 un Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 23.decembra lēmuma lietā Nr.SKA?1095/2022 minēto kritēriju kumulatīva iestāšanās: 1) ir bijis konkrēts procesa virzītāja lēmums uzlikt arestu pieteicējas turējumā vai valdījumā esošai mantai; 2) pieteicēja ir izpildījusi tai doto uzdevumu; 3) minētā uzdevuma izpildes rezultātā pieteicējai ir radušies izdevumi, līdz ar ko ir pamats piemērot Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 8.punku un Ministru kabineta 2005.gada 4.oktobra noteikumu Nr.754 "Noteikumi par kriminālprocesuālo izdevumu atlīdzināšanas kārtību un apmēru" (turpmāk – noteikumi Nr.754) 11.punktu, un atlīdzināt pieteicējai izdevumus par arestētās mantas glabāšanu.

Turklāt citā analoģiskā kriminālprocesā 2022.gada 15.jūnijā tiesa kā procesa virzītājs, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 367.pantu un noteikumu Nr.754 11.punktu, ir nolēmusi atlīdzināt pieteicējai no valsts budžeta līdzekļiem izdevumus, kas saistīti ar arestētās mantas glabāšanu.

[4] Paskaidrojumos tiesai Valsts policija norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un neatzīst to pilnībā. Papildus paskaidro turpmāko.

[4.1] Šobrīd process par noziedzīgi iegūtu mantu vēl nav izskatīts pēc būtības. Arestētie naudas līdzekļi netika konfiscēti valsts budžetā. Pēc aresta piemērošanas naudas noguldījums turpina glabāties kredītiestādē.

[4.2] Kriminālprocesa materiālos nav atrodama informācija, kas norādītu uz pieteicējai arestēto līdzekļu pārvaldīšanas rezultātā būtisku izdevumu rašanos. No pieteicējas netika saņemts pieteikums par atteikšanos glabāt arestētos naudas līdzekļus vai lūgums lemt par citu mantas pārvaldības modeli, mainot to glabāšanas vietu sakarā ar ievērojamu izdevumu rašanos. Konkrētajā gadījumā radusies specifiska situācija ar pieteicējas pašlikvidāciju, un attiecīgi no tā izrietošām darbībām un sekām. Turklāt pieteicējas likvidāciju un tās izdevumus izraisīja pašas pieteicējas normatīvo aktu prasībām neatbilstoša komercprakse, un nedz valsts, nedz Valsts policija nav nodarījusi pieteicējai nekādus zaudējumus. Faktiskie apstākļi, kuru dēļ tika uzlikts arests konkrētajiem finanšu līdzekļiem, ļauj secināt, ka pieteicēja nebija pienācīgi pildījusi likuma prasības attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pienākumiem un klienta izpēti, pretējā gadījumā pieteicēja pati būtu konstatējusi pamatu atturēties no darījumu veikšanas, negaidot tiesībsargājošo iestāžu lēmumu.

[4.3] Pieteicēja izdevumus kriminālprocesā saista ar negatīvās procentu likmes piemērošanu /Nosaukums C/. Tomēr jau pirms kriminālprocesā tika pieņemti lēmumi par aresta uzlikšanu mantai, proti, no 2018.gada 18.jūlija pieteicēja uzņēmās saistības apmaksāt negatīvās procentu likmes, ko apliecina 2018.gada 18.jūlija līgums Nr.LB?07/2018/332. Pieteicējas pienākums maksāt negatīvās procentu likmes, kas izriet no līgumsaistībām saistību tiesību jomā, nav pārnesams uz valsti kā kriminālprocesuālu izdevumu segšana, jo uzrādītie izdevumi nav cēloniski saistīti ar kriminālprocesa ietvaros pieņemtajiem lēmumiem par aresta uzlikšanu mantai. Pieteicējas izdevumi ir atzīstami par kredītiestādes likvidācijas izdevumiem, jo izdevumi cēloniski ir saistīti ar faktu, ka pieteicējai 2018.gada 11.jūlijā tika anulēta izsniegtā kredītiestādes licence, un pieteicēja noslēdza naudas līdzekļu pagaidu glabāšanas līgumu ar /Nosaukums C/, kas radīja izdevumus. Ja pieteicējas bankas kontiem /Nosaukums C/ netiktu piemērota negatīvā procentu likme, tad pieteicējai pretenziju pret valsti nebūtu.

[4.4] Argumenti par aresta brīdī notikušo mantas īpašumtiesību statusa maiņu uz kredītiestādes turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu ir nepamatoti, jo par citai personai piederošu mantu šādu arestēto mantu var atzīt tikai ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu. Līdz tam brīdim mantas aresta piemērošanas gadījumā kredītiestādes pienākums atbilstoši likumdevēja noteiktajam regulējumam ir vienīgi pārtraukt izdevumu operācijas, tādējādi nodrošinot mantas saglabāšanu. Iepriekš minētais saskan ar Satversmes tiesas secinājumiem 2022.gada 23.maija sprieduma lietā Nr.2021-18-01 25.2. un 29.punktā. Turklāt minētā sprieduma 26.3.punktā secināts, ka mantas piederība mainās tieši mantas konfiskācijas brīdī, nevis aresta uzlikšanas brīdī. Noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācija ir tas brīdis, kad notiek noziedzīgi iegūtas mantas izņemšana no civiltiesiskās apgrozības. Ar aresta uzlikšanu mantai nenotiek mantas izņemšana no civiltiesiskās apgrozības un nenotiek mantas piederības maiņa.

[4.5] Licences anulēšana sniegt finanšu pakalpojumus nevar tikt uzskatīta kā kredītiestādes statusa zaudēšana, bet gan kā viena no pamatfunkcijām pārtraukšana. Liegums pieteicējai veikt izdevuma operācijas pirms kreditora prasījuma pārbaudes nevar tikt atzīts par pamatu atšķirīgai kriminālprocesuālās kārtības piemērošanai.

No Satversmes tiesas 2022.gada 23.maija sprieduma lietā Nr.2021-18-01 27.punktā secināms, ka gadījumā, ja maksātnespējas vai likvidācijas procesā noguldījumu uzglabāšana tomēr rada izdevumus, tie atzīstami par likvidācijas izdevumiem, kas gulstas uz pašu kredītiestādi. Minēto apstiprina arī Kredītiestāžu likuma 135.panta sestā daļa.

Motīvu daļa

Strīdus priekšmets

[5] Saskaņā ar Senāta judikatūru tiesai, lai lemtu par procesuālo izdevumu atlīdzināšanu šajā un analoģiskos gadījumos, ir jāvērtē šādi trīs kritēriji:

1) vai ir bijis konkrēts procesa virzītāja lēmums (uzdevums personai) uzlikt arestu šīs personas turējumā vai valdījumā esošai mantai;

2) vai persona ir izpildījusi tai doto uzdevumu;

3) vai minētā uzdevuma izpildes rezultātā ir radušies izdevumi.

(*Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 23.decembra lēmuma lietā Nr.SKA-1095/2022, ECLI:LV:AT:2022:1223.SKA109522.4.L, 10.punkts*).

Lietā nav strīda, ka ar procesa virzītāja 2020.gada 1.jūlija lēmumiem kriminālprocesā uzlikts arests šā sprieduma [1] punkta 1.-15.punktā norādīto personu piederošajiem naudas līdzekļiem. Tāpat nav strīda, ka minēto lēmumu izpilde uzlikta par pienākumu pieteicējai, kura arestētās mantas glabāšanu nodrošināja no 2020.gada 10.jūlija (lēmuma par mantas aresta izpildes brīdis) līdz 2022.gada 27.jūlijam. Tas nozīmē, ka ir izpildījušies pirmie divi kritēriji, lai iestātos priekšnosacījumi procesuālo izdevumu atlīdzināšanai.

Strīds ir par to, vai ir konstatējams trešais kritērijs – vai pieteicējai ir radušies izdevumi saistībā ar kriminālprocesā uzliktā aresta izpildi, nodrošinot tās glabāšanu. Attiecīgi, ja izdevumi ir radušies, tad kādā apmērā un kāda ir bijusi pieteicējas rīcība, lai tos novērstu vai samazinātu.

[6] Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 1.panta pirmās daļas 6.punktu noguldījums ? naudas līdzekļu glabāšana kredītiestādes kontā noteiktu vai nenoteiktu laiku ar vai bez procentiem – ir finanšu pakalpojums.

Ar /Nosaukums B/ bankas 2018.gada 11.jūlija lēmumu anulēta pieteicējai izsniegtā kredītiestādes licence. Līdz ar to pieteicēja pamatoti norāda, ka ar šo lēmumu tā zaudēja tiesības sniegt Kredītiestāžu likumā minētos licencētos finanšu pakalpojumus, tostarp arī arestētās mantas kā noguldījuma glabāšanu pieteicējas atvērtajā kontā (pēc kredītiestādes licences anulēšanas pieteicēja vairs nenodrošina kreditoru noguldījumu apkalpošanu).

Zaudējumu rašanās pamats

[7] Lai gan atbildētāja uzskata, ka pieteicējas likvidāciju un tās izdevumus izraisīja pašas pieteicējas normatīvo aktu prasībām neatbilstoša komercprakse, un nedz valsts, nedz Valsts policija nav nodarījusi pieteicējai nekādus zaudējumus, tiesa secina, ka šāds arguments nav pamatots.

[7.1] Kredītiestāžu likuma 134.panta pirmā daļa noteic, ka Kredītiestādes likvidācijas izdevumus sedz likvidējamā kredītiestāde. Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 134.panta otrās daļas 3.punktu likvidācijas izdevumos tiek iekļauti nepieciešamie izdevumi likvidējamās kredītiestādes mantas uzturēšanai un nepieciešamo darba telpu uzturēšanai likvidācijas laikā. Tādējādi ir pamatots pieteicējas norādītais, ka vispārīgos gadījumos atbilstoši Kredītiestāžu likuma 134.panta pirmajai daļai un otrās daļas 3.punktam izdevumi, kas saistīti ar bezskaidras naudas glabāšanu, būs atzīstami par kredītiestādes likvidācijas izdevumiem, kas jāsedz pašai kredītiestādei.

Tomēr izskatāmajā gadījumā kreditora prasījumam kriminālprocesa Nr.11816007420 ietvaros tika piemērots mantas arests. Tādēļ lietā ir būtiski saprast, vai konkrētajā gadījumā arestētā manta vēl joprojām būtu uzskatāma par kredītiestādes mantu vai arī tiesisko seku ziņā būtu pielīdzināma kredītiestādes turējumā esošajai trešajām personām piederošajai mantai.

Pieteicēja norāda, ka naudas līdzekļi, kas nepieciešami lēmuma par mantas arestu apmierināšanai, juridiski tiek izņemti no kredītiestādes mantas sastāva kā iespējami noziedzīgi iegūta manta. Tādējādi šī manta faktiski vairs nav uzskatāma par kredītiestādes mantu un tiesisko seku ziņā ir pielīdzināma kredītiestādes turējumā esošajai trešajām personām piederošajai mantai. Savukārt atbildētāja izdevumus likvidējamās kredītiestādes mantas uzturēšanai uzskata par likvidācijas izdevumiem, kam nav saistības ar kriminālprocesu Nr.11816007420, jo Kriminālprocesa likuma 361.pantā paredzētā procedūra attiecībā uz to, kā īstenojams mantas arests, ir vērsta vienīgi uz mantas saglabāšanu, un likumdevējs ar šo procedūru nav piešķīris procesa virzītājam pilnvaras lemt par mantas īpašumtiesību maiņu – tāda procedūra ir paredzēta citos Kriminālprocesa likuma pantos. Tātad atbildētājas ieskatā šajā procesa stadijā vēl nevar secināt, ka manta konfiscēta un mainījusi īpašnieku.

Ir pamatots atbildētājas arguments, ka Kriminālprocesa likuma 361.pantā paredzētā procedūra attiecībā uz to, kā īstenojams mantas arests, ir vērsta vienīgi uz mantas saglabāšanu, un likumdevējs ar šo procedūru nav piešķīris procesa virzītājam pilnvaras lemt par mantas īpašumtiesību maiņu. Tostarp lietā nav procesa virzītāja lēmuma par arestētās mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu. Tādējādi pieteicējas atsauce uz Senāta 2020.gada 17.septembra lēmumu lietā Nr.SPC?27/2020 nav pamatota, jo šajā lietā bija citi faktiskie apstākļi – arestētā manta ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 5.februāra lēmumu atzīta par noziedzīgi iegūtu. Tomēr, neskatoties uz minēto, izskatāmajā gadījumā mantai ir uzlikts arests. Līdz ar to ir būtiski saprast, vai šādā situācijā pieteicējai joprojām saglabājas īpašumtiesības uz arestēto mantu.

Identisku situāciju līdzīgā lietā ir vērtējusi Administratīvā rajona tiesa, secinot, ka nav šaubu, ka lēmums par mantas arestu, lai arī neierobežo kredītiestādes tiesības rīkoties ar tai piederošiem finanšu līdzekļiem, aizliedz kredītiestādei veikt darbības, kas izmaina arestētās mantas apjomu, proti, ja pieņem, ka pieteicēja būtu tiesīga likvidācijas procesā sev piederošos (bankas mantu) naudas līdzekļus pilnībā izmaksāt vai dzēst vai veikt jebkādas citas darbības, tos neglabājot, tad naudas līdzekļiem, kas ekvivalenti sabiedrību mantai, kas arestēta ar kriminālprocesā pieņemtu lēmumu, ir jābūt nemainīgā apjomā un pieteicējas rīcībā, lai tā jebkurā brīdī varētu veikt maksājumu saskaņā ar procesa virzītāja norādēm (*Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.A42-01585-23/27, ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0928.A420158523.2.S, 9.punkts*). Tiesa pievienojas šiem secinājumiem un attiecina uz izskatāmo lietu.

Tostarp tiesa vērš uzmanību uz Kriminālprocesa 361.panta regulējumu, ka tiesības uzlikt arestu mantai ir arī, lai nodrošinātu iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas, līdzekļu, ko persona guvusi, realizējot šādu mantu, noziedzīgi iegūtās mantas izmantošanas rezultātā gūto augļu vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju. Tātad faktiski arests mantai tiek uzlikts, kad jau ar lielu ticamības pakāpi var prezumēt, ka manta ir noziedzīgi iegūta. Līdz ar to, tiklīdz kriminālprocesa ietvaros tiek piemērots mantas arests, naudas līdzekļi juridiski tiek izņemti no kredītiestādes mantas sastāva kā iespējami noziedzīgi iegūta manta un tiesisko seku ziņā ir pielīdzināmi kredītiestādes turējumā esošajai trešajām personām piederošajai mantai. Tādējādi kriminālprocesā arestētā manta – kreditoru prasījumi (to apmierināšanai nepieciešamie naudas līdzekļi) – kā iespējami noziedzīgi iegūtā manta nevar tikt uzskatīta par "kredītiestādes mantu" Kredītiestāžu likuma 134.panta otrās daļas 3.punkta izpratnē, jo šāda manta nedrīkst atrasties civiltiesiskajā apgrozībā.

[7.2] Kriminālprocesa likuma 27.panta pirmās daļas 4.punktā noteikts, ka procesa virzītājs pieprasa, lai ikviena persona izpilda kriminālprocesuālo pienākumu un ievēro procesuālo kārtību. Lai gan atbildētājai bija zināms, ka ar /Nosaukums B/bankas 2018.gada 11.jūlija lēmumu anulēta pieteicējai izsniegtā kredītiestādes licence, tieši atbildētāja kā procesa virzītājs uzdeva pieteicējai glabāt naudas līdzekļus tad, kad tā vairs šādu pakalpojumu nodrošināt nebija tiesīga. Tiesa pievienojas Administratīvās rajona tiesas izdarītajiem secinājumiem līdzīgā lietā par to, ka, tā kā kopš 2018.gada ir publiski zināms, ka pieteicēja vairs nav tiesīga sniegt kredītiestādes pakalpojumus, tieši atbildētājai bija jāveic izvērtējums, vai ir pareizi noteikts 2020.gada 1.jūlija lēmumu izpildes subjekts. Tā kā izpilde tika noteikta tieši pieteicējai, tad atbilstoša ir arī pieteicējas rīcība pakļauties konkrētā kriminālprocesa virzītāja dotajam uzdevumam, un tādējādi procesuālo izdevumu rašanās pamatā nav pieteicējas komercdarbības rezultāts vai

/Nosaukums B/ bankas 2018.gada 11.jūlija lēmums, bet gan kriminālprocesa virzītāja lēmums kriminālprocesā Nr.11816007420. Tādējādi konstatējama tieša cēloņsakarība starp kriminālprocesā Nr.11816007420 pieņemtajiem lēmumiem un to izpildes dēļ radītiem zaudējumiem (*Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.A42-01585-23/27, ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0928.A420158523.2.S, 9.punkts*).

Zaudējumu aprēķins

[8] Tā kā pieteicējai tika anulēta kredītiestādes licence, tad tā 2020.gada 6.jūlijā noslēdza līgumu Nr.LB-07/2020/172 ar /Nosaukums C/ par norēķina konta apkalpošanu. Saskaņā ar 2020.gada 6.jūlija līguma Nr.LB-07/2020/172 11.1.punktu /Nosaukums C/ par norēķinu konta atlikumu nemaksā pieteicējai atlīdzību, bet, ja /Nosaukums B/ bankas Padomes noteiktā noguldījumu iespējas procentu likme ir mazāka par 0 procentiem, piemēro /Nosaukums B/ bankas Padomes noteikto noguldījumu iespējas procentu likmi. Procentu likme, kas mazāka par 0 procentiem (negatīva procentu likme), ietver pieteicējas pienākumu maksāt procentu maksu /Nosaukums C/ (*lietas 77.lapas otra puse*).

Kā paskaidro pieteicēja, ņemot vērā arestētās mantas glabāšanas laikā spēkā esošo negatīvo gada likmi, tai saistībā ar arestētās mantas glabāšanu bija pienākums veikt ikmēneša maksājumu /Nosaukums C/. Lietā iesniegtā 2022.gada 31.marta /Nosaukums C/ vēstule apliecina, ka laika periodā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2022.gada 31.martam no pieteicējas kontiem /Nosaukums C/ tika norakstīti vēstulē norādītie negatīvie procenti (*lietas 83.lapa*). Savukārt negatīvo procentu ieturēšanu pēc 2022.gada 31.marta līdz 2022.gada 27.jūlijam apliecina 2022.gada 6.oktobra /Nosaukums C/ vēstule (*lietas 85.lapa*).

Lietā netiek apšaubīts, ka laika posmā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2022.gada 27.jūlijam /Nosaukums B/ bankas Padomes noteiktā noguldījumu iespējas procentu likme bija – 0,5 procenti, kā arī atbildētāja nav apšaubījusi pieteicējas norādīto aprēķina apmēru 843 189,36 *euro*, izmantojot pieteikumā norādīto formulu.

Ņemot vērā, ka pieteicējas pienākums glabāt šā sprieduma [1] punkta 1.?15.apakšpunktos norādīto arestēto mantu neizriet no pieteicējas likvidācijas procesa, bet gan no kriminālprocesā Nr.11816007420 pieņemtajiem lēmumiem, kuri arī ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šos izdevumus, secināms, ka pieteicējai ir radušies izdevumi 843 189,36 *euro* apmērā saistībā ar kriminālprocesā uzliktā aresta izpildi, nodrošinot tās glabāšanu.

[9] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējai laika periodā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2022.gada 27.jūlijam radās izdevumi 843 189,36 *euro* apmērā saistībā ar kriminālprocesā Nr.11816007420 uzliktā aresta izpildi, nodrošinot arestētās mantas glabāšanu. Tādējādi pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai un pienākuma uzlikšanai Valsts policijai atlīdzināt pieteicējai izdevumus minētajā apmērā.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* apmērā par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā (*lietas 14.lapa*). Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, 10 kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteicējas pieteikums ir pilnībā apmierināts, tad no Latvijas Republikas par labu pieteicējai piespriežama pieteicējas samaksātā valsts nodeva, to atlīdzinot no Valsts policijas līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, 254.panta pirmo, otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt AS "/Nosaukums A/" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru likvidējamajai AS "/Nosaukums A/" tiktu atlīdzināti procesuālie izdevumi 843 189,36 *euro* apmērā, kas radušies kriminālprocesā Nr.11816007420;

uzlikt par pienākumu Valsts policijai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās atlīdzināt likvidējamajai AS "/Nosaukums A/" procesuālos izdevumus 843 189,36 *euro* apmērā;

piespriest no Latvijas Republikas par labu likvidējamai AS "/Nosaukums A/" tās samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā, atlīdzinot to no Valsts policijas budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L. Hāzenfuse